

Naar een wijknetwerk van en voor Meijel

Nieuwe aanpak in Meijel werpt haar vruchten af

Meijel, 2 februari 2016 - Het afgelopen anderhalf jaar liep in Meijel een traject van *In voor Zorg!* Dit traject is een initiatief van Sint Jozef Wonen en Zorg en kreeg de titel *Samen in Meijel*. Doel was hoe gaan we kwetsbare dorpsgenoten beter ondersteunen. Er zijn wijknetwerken geformeerd bestaande uit wijkteams die op een vernieuwende manier werken. Het persoonlijke netwerk van kwetsbare burgers en bewoners wordt structureel in kaart gebracht. En daar waar nodig worden formele en informele partijen bij elkaar gebracht om hulp te realiseren. Er wordt gekeken naar de omvang en de kwaliteit van zo'n persoonlijk netwerk en de mate waarin iemand (nog) in staat is zelf hulp in te schakelen. Het succes lijkt simpel. Door, soms eenvoudige, maatregelen te nemen, wordt vaak een complexe zorgvraag voorkomen. Hiermee worden hoge zorgkosten vermeden en verbetert de kwaliteit van leven van een kwetsbare groep. Bovendien worden mantelzorgers ontlast en beter ondersteund. Inmiddels is deze werkwijze ook binnen het zorgcentrum van Sint Jozef Wonen en Zorg doorgevoerd.

v.l.n.r. Jose Hogenboom en Fieke van Deutekom

'We hebben bijna letterlijk de ogen en oren van het dorp aangezet.'

Sint Jozef Wonen en Zorg

Sint Jozef Wonen en Zorg is een zelfstandige en kleinschalige zorgorganisatie. Het zorgcentrum heeft ruim 60 appartementen. De organisatie biedt een breed aanbod op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling, thuiszorg en aanverwante dienstverlening aan inwoners van Meijel en de nabije omgeving. Van oudsher heeft Sint Jozef tevens een scala aan mogelijkheden op het gebied van welzijn, zoals Tafeltje-dek-je en recreatieve activiteiten. De verwevenheid met het dorp is groot. Dat uit zich bijvoorbeeld in het grote aantal van 200 vrijwilligers die zich voor Sint Jozef inzetten, het faciliteren van diverse (ouderen)verenigingen, maar ook door het organiseren van allerlei activiteiten.

Samen in Meijel

'De rol van zorgorganisaties verschuift van het overnemen van de regie naar het mogelijk maken en stimuleren van eigen regie, zegt Fieke van Deutekom, directeur/bestuurder van Sint Jozef Wonen en Zorg. 'We signaleren een duidelijke trend dat we steeds meer preventief met zorg bezig zijn. Dat wil zeggen hoe voorkomen we een complexe zorgvraag en daaraan gekoppelde oplopende zorgkosten? Ingegeven door het huidige overheidsbeleid zijn we daar samen met *In voor zorg!* mee aan de slag gegaan. We hebben een trajectgroep geformeerd en onder de titel *Samen in Meijel* zijn we halverwege 2014 gestart.

Naar een wijknetwerk van en voor Meijel

'Met *Samen in Meijel* maken wij gebruik van bestaande netwerken in Meijel en Neerkant', vertelt Jose Hogenboom, manager Wonen en Zorg van Sint Jozef en tevens trajectleider van *Samen in Meijel*. 'Door samen te werken en verbindingen te maken versterk je elkaar. We zijn daarom direct in de beginfase met de verschillende partijen in Meijel om de tafel gaan zitten. We spraken met zowel formele als informele organisaties. Opvallend is het grote aantal vrijwilligersorganisaties dat binnen Meijel actief is. Tijdens dit proces was het vooral zaak om alle neuzen dezelfde kant op te laten wijzen.'

Toekomstbestendigheid eigen organisatie

'Voorafgaand aan dit traject hebben wij een aantal stappen gezet om onze eigen toekomstbestendigheid te borgen. Deze stappen waren onder meer: het herijken van de strategische koers, het ontwikkelen en scholen van medewerkers in de benodigde

competenties en een wijziging in de management-structuur', vult Fieke van Deutekom aan. 'Het was meteen duidelijk dat we organisatiebreed een nieuwe koers zouden gaan varen. *Samen in Meijel* staat voor een nieuwe benadering en werkwijze die wordt doorgevoerd in alle geledingen van Sint Jozef Wonen en Zorg.

Sint Jozef Wonen en Zorg kan vanwege haar positie en contacten in Meijel een goede rol vervullen zowel in het verbinden van de verschillende partijen rondom de kwetsbare burger als in het ondersteunen van de burger. Hierbij is vooral gebruik gemaakt van bestaande structuren. Dit brengt een nieuwe rol voor Sint Jozef Wonen en Zorg met zich mee, van puur zorgverlenend naar faciliteren, ondersteunen en voorkomen.

Het nieuwe werken

'*Samen in Meijel* heeft tot doel kwetsbare dorpsgenoten te ondersteunen en complexe zorgvragen te voorkomen. Dat doen we in eerste instantie door verbindingen te maken tussen buurtbewoners, familie en de formele en informele instanties', aldus Jose Hogenboom. 'Wij zijn heel goed in staat om juist die verbinding te maken tussen de professional en de buurt. Het is veelal de wijkverpleegkundige die bij de mensen thuis komt. We werken preventief en dit betekent dat we ons ook richten op mensen die nog niet in beeld zijn en vaak dus nog geen concrete hulpvraag hebben. We activeren de omgeving zodanig dat wij als zorgaanbieder in het vervolg niet nodig zijn. Mocht dit wel zo zijn dan dragen wij zorg voor de begeleiding. We maken gebruik van instrumenten zoals het ecogram, het sociogram en de zelfredzaamheidsmatrix. Deze instrumenten zijn ontwikkeld om in één oogopslag de omvang en de kwaliteit van het netwerk van een kwetsbare burger of cliënt te zien als ook de mate waarin iemand zichzelf redt en in staat is om tijdig hulp van anderen in te schakelen als dat nodig is. Wij hebben deze instrumenten verfijnd naar onze situatie. De wijkverpleegkundige maakt dit vervolgens bespreekbaar en zoekt naar oplossingen. Doordat we nu inzichtelijk maken hoe de situatie rondom een kwetsbare burger is kunnen we vaak problemen op termijn voorkomen en zien we ook sneller hoe we tot een oplossing kunnen komen. Soms blijkt dat er meer familieleden zijn die kunnen en willen helpen en dat het niet zo is dat de eerste mantelzorger alles op zich hoeft te nemen', vertelt Jose Hogenboom.

'Door in gesprek te gaan met een familie ontstond bijvoorbeeld het idee om oma een boekje met tegoedbonnen te geven om activiteiten te ondernemen met haar kleinkinderen. Hierdoor voelt zij zich minder eenzaam. Soms zijn oplossingen zo eenvoudig!', gaat Fieke van Deutekom verder.

'We hebben bijna letterlijk de ogen en oren van het dorp aangezet. We werken met steeds meer betrokken vrijwilligers, die we ook wel dorpsondersteuners noemen en die zeer oplettend zijn. Zo viel het op dat een oudere dame haar dagelijkse wandeling om boodschappen te doen niet meer maakte. De dorpsondersteuner heeft de wijkverpleegkundige ingeschakeld en door in gesprek te gaan met deze mevrouw bleek dat de wandeling naar de winkel te ver voor haar was geworden. Nu is er door de het Oranjefonds een bankje geplaatst zodat zij halverwege even kan rusten en haar boodschappen weer zelfstandig kan doen. Dit zijn voorbeelden waar oplossingen zo voor de hand lijken te liggen maar in de praktijk merken we dat deze toch pas gezien worden door onze nieuwe aanpak', zegt Fieke van Deutekom.

Stappenplan en scholing medewerkers

'Het afgelopen anderhalf jaar hebben we grote stappen gezet', vertelt Fieke van Deutekom. 'Met het oprichten van een wijknetwerk en het formaliseren van een nieuwe werkwijze door onze hele organisatie hebben we het voortouw genomen. Dit heeft vooral door het 'gewoon te doen' er toe geleid dat we resultaten hebben geboekt. Natuurlijk was het ook een uitdaging om onze medewerkers helder te maken wat er van ze verwacht wordt.

Zorgmedewerkers zijn over het algemeen snel geneigd bij het signaleren van een probleem meteen tot actie over te gaan, terwijl dit niet altijd de beste weg is. Zeker bij kwetsbaarheidsproblematiek is het verstandig eerst een goede analyse te maken wat er nu precies aan de hand is om vervolgens samen te bepalen wat hier het beste mee gedaan kan worden. Onze medewerkers zijn inmiddels steeds vaker regisseur bij het herstellen van kwetsbaarheden.'

Competenties

'Wij hebben zelf zorgteams samengesteld met elk een wijkverpleegkundige. De wijkverpleegkundigen ondersteunen de overige teamleden bestaande

uit verzorgenden en verpleegkundigen. De nieuwe werkwijze brengt ook andere competenties met zich mee voor de medewerkers. Daarom hebben alle medewerkers een scholing gevolgd waarbij competenties zoals o.m. klantgerichtheid, samenwerken en flexibiliteit aan bod kwamen. Daarnaast hebben alle medewerkers deelgenomen aan spiegelgesprekken', gaat José Hogenboom verder. 'We merkten dat het soms ontbrak aan voldoende zelfvertrouwen en zelfbewustzijn, daar zijn we met de medewerkers mee aan de slag gegaan.'

Financiën

De financiering van de voorgestelde activiteiten was en blijft een uitdaging. Preventief de regie nemen bij kwetsbare mensen die niet onder de traditionele noemer (75 plus) vallen valt nergens onder. Zowel de titels binnen S1 (wijkverpleging) als binnen de Wmo dekken deze trajecten niet afdoende af.

Samen met de gemeente is een effectencalculator uitgewerkt. Uit deze calculator bleek niet alleen dat de nieuwe werkwijze enorm veel geld op kon leveren (tot € 45.000 per jaar per kwetsbare burger), maar ook welke partij financieel voor- of nadeel zou hebben en welke financier winst of verlies zou maken. Op basis hiervan konden niet alleen financiers overtuigd worden, ook kon inzichtelijk gemaakt worden waarom er bij bepaalde partijen weerstand was en kon hier objectief over gesproken worden. De effectencalculator was vooral zinvol om de 'schotten' tussen de verschillende financieringsvormen weg te nemen.

Waar staan we nu

'Wat we vooraf niet direct verwacht hadden, is dat de nieuwe werkwijze voor kwetsbare inwoners uit Meijel tevens heel geschikt is voor de benadering van onze eigen bewoners in het zorgcentrum. Dit is een prachtig neveneffect van dit project!', gaat Fieke van Deutekom enthousiast verder.

'De nieuwe werkwijze wordt nu door de hele organisatie gedragen. Onze medewerkers stellen cliënt en leven centraal in hun werkzaamheden. Zij hebben oog voor het sociale netwerk van de cliënt en de (over)belasting van mantelzorgers. Er is sprake van een efficiënte samenwerking met informele partijen en inwoners in het dorp. En daar zijn we trots op', besluit Fieke van Deutekom.